

Teatru nou, pentru oameni noi

Sintem în întrecere cu timpul. Mutăm reperatele, schimbăm jaloanele pe care le-am așezat pentru marile noastre planuri de muncă și de creație. Le aducem mai aproape, le vrem împlinite mai repede. Tot ce trebuia făcut bine și frumos în cinci ani va trebui să fie — și va fi! — îndeplinit mai devreme.

O vibrație nouă, o cadență accelerată animă munca tuturor. De la omul ostenit, dar înzdrăvit, care privește, în amurg, imensul ogor brăzdat de tractoare, puiă la tinărul cu ochi arzători, ca de febră, ce pune în josul paginii acoperite cu rinduri dese și drepte semnătura lui, ca un gest de angajament și de participare — toți, absolut toți, în același spirit! — sintem în întrecere cu timpul și, în același moment, cu noi înșine. „Faceți din arta voastră un instrument de perfecționare continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității sociale, a modului de muncă și viață socialistă și comunistă!” Cu aceste cuvinte, pe care ni le-a adresat nouă, oamenilor de artă și de condei, în Plenara din 3—5 noiembrie 1971 a Comitetului Central al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a arătat linia dreptă și drumul rapid către realizarea tuturor idealurilor de creație ce ne însuflețesc.

Nu mai era nevoie de alte îndemnuri, de alte sugestii, pentru a ști și a simți că sintem în același ritm cu țara întreagă. Dacă există o gamă de diferențe specifice între munca omului de artă și munca oțelărilor sau a constructorului de nave, aceste diferențe se datorează uneltelor pe care le folosim și modului în care ne cristalizăm esența muncii, nu în țelurile pe care le urmărim. Ţelurile sînt identice. Ele înseamnă edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în cele mai perfecționate forme ale sale, de la uzina electronică în care se prepară viitorul civilizației tehnice, puiă la vasta bibliotecă unde sînt depuși, ca sămînța bună în pămîntul roditor, germeii gândirii și sensibilității în formele artistice cele mai prețioase.

S-ar putea spune că doi ani nu atîrnă prea greu în balanța timpului infinit. Dar în istoria societății noastre contemporane, în care avîntul este o pirghie puternică și dinamismul un factor decisiv, fiecare moment trebuie să-și lase urma profundă, semnul de neșters ce identifică mișcarea lui înainte, în progresul vieții materiale și zborul lui, mai sus, în seninul ozonat al vieții spirituale. De aceea, noi am urmărit în jurul nostru, și am consemnat în propriile noastre pagini, semnele indelebile ale acestor doi ani trecuți de la Plenară, cu dorința fermă și cinstită de a vedea și ce am izbutit să facem și ce am lăsat, fără suze, pe ziua următoare.

Slătea scris în angajamentele noastre, ale oamenilor de artă, în termeni precizi, că pentru teatrul românesc socialist, înaltă tribună de educație etică și estetică, vom cere opere dramatice în care talentul și măiestria să facă mai bine și mai frumos cunoscute — aici și pretutindeni în lume — munca și viața nouă a poporului român.

La rîndul lor, interpreții lucrărilor dramatice din repertoriul contemporan și clasic românesc și străin, vor căuta și vor izbuti să găsească, fără slorțări artifi-

cioase, felul cel mai convingător de a comunica emoția, de pe scenă în sala de spectacol. De asemenea, toți cei ce contribuie la creația teatrală și la reușita spectacolelor, la relația cit mai strinsă între creatori și spectatori au salutat, cu căldură firească, programul de lucru conținut în Documentele Plenarei și au inițiat munca efectivă pentru realizarea lui pe numeroasele și complexe planuri pe care ni le oferă arta dramatică.

Mai mult decît atît. Teatrul românesc s-a îmbogățit, spre mîndria lui, cu noi și admirabile sedii de artă, cu săli foarte moderne și foarte bine echipate, cuprinse în adevărate palate de cultură, lăcașuri de veritabilă recreație spirituală. Stagiunea 1973-74 poate să treacă, așadar, de la multiple perspective și promisiuni la lăudabile împliniri. Le așteptăm, avem mari rezerve de aplauze și me-ar părea bine, din toată inima, să vedem spectacole pe care să le salutăm cu binemeritat cutuziasm.

Nimeni mai întens decît publicul mare și critica dramatică românească nu așteaptă ridicările de cortină pentru piese scrise și interpretate cu talent. Ni se pare potrivit să amintim ce seriam, în noiembrie 1971, comentînd Documentele Plenarei: „creatorul de artă își dă seama de importanța sarcinii sale, pe cit de nobilă pe atît de grea, pe care este chemat s-o împlinească, participînd la opera inițiată și condusă de partid, de îmbunătățire a activității ideologice, de ridicare a nivelului general al culturii și educației socialiste a maselor, în opera de așezare a relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste”.

Cu fiecare din cele 24 de numere apărute de atunci, în articolele de comentarii critice semnate de profesioniștii ai scenei, autori dramatici, critici de teatru; în anchetele și mesele rotunde consacrate problemelor esențiale din viața teatrului românesc; în convorbirile cu actorii și cu publicul, în analiza activității teatrelor din Capitală și din celelalte orașe ale țării; în prezentarea aspectelor semnificative din viața teatrelor și din creația dramatică; în toate împrejurările am căutat drumul indicat, cu claritate și vigoare, de tovarășul Nicolae=Ceașescu: „Redați în artă mărețele transformări socialiste ale țării, munca clocotitoare a milioanei de oameni; veți găsi și conflicte reale, nu închipuite, și fapte mărețe, emoționante, demne de numele de om! Redați și frumosul și iubirea în înțelesul lor măreț! Folosiți arma umorului, satirizați defectele care se manifestă în societate și la oameni!”

Prezentăm cititorilor numărul actual al revistei noastre într-un timp cînd noul Teatru Național din București se pregătește să întîmpine cei dintîi spectatori și să răsune de cele dintîi aplauze. Ele sînt preludiv al unor spectacole ce vor însufleși și incînta milioane de oameni, în acest final de mileniu și în apropiatul prag al unui mileniu nou. Nimeni nu-și poate stăpîni emoția în fața unor perspective de această istorică amploare. Emoția nu înseamnă, însă, trac. Dimpotrivă, fără nici o ezitare, fără cea mai mică strîngere de inimă, cu elanul tineresc și cu certitudinea succesului, oamenii care însuflețesc viața teatrală și, cu dăruirea muncii și talentului lor, fac din teatrul românesc un factor primordial al educației cetățenești și artistice, vor ști să meargă înainte, mult mai departe, pe calea indicată la 3-5 noiembrie 1971.

Nu mai în aceste condiții scriitorul, artistul, criticul, deopotrivă de îndrăgostiți de frumusețea noutății în comportarea și psihologia oamenilor de azi, deopotrivă de hotărîți să nu ezite nici o clipă în neconținutul duel cu rutina, conformismul, ipocrizia, automăgulirea și indiferența, vor face dovada că au înțeles și au luat drept model de viață portretul adevăratului comunist, așa cum îl arăta tovarășul Nicolae Ceașescu: „un explorator îndrăzneț și experimentat al drumului nou pe care-l deschide omenirii socialismul și comunismul, un cutezător vizionar al zilei de mîine, pornind de la realitățile și cerințele arzătoare ale zilei de azi, precum și de la concluziile, generalizate pe plan teoretic, ale experienței de ieri și de azi”.

Într-adevăr, cei doi ani care au trecut nu sînt în munca și creația teatrală românească, meru ascendentă, decît două trepte din nenumeratele ce ne așteaptă. Două trepte pe care le-am urcat înec dar cu conștiința împlinirii unei sarcini majore. Farul ce ne luminează urcușul și învățăturile ce ne ajută să-l suim mai repede, spre țintă, fac parte, acum, din munca noastră de fiecare zi, din uneltele cu care cizelăm viitorul.